

POŚWIADCZYĆ (37) *vb pf*

poświadczyć (29), **poświadszyć** (8); poświadczyć *BierEz, RejWiz, Mącz* (2), *RejZwierc* (3), *BudNT* (4), *NiemObr, ActReg, KochFragJan, SarnStat* (3); poświadszyć *RejZwierz, PaprPan, Phil*; poświadczyć : poświadszyć *RejAp* (2:1), *RejPos* (10:4).

o *jasne*; -a- (25), -ã- (11); -a- *RejZwierz, RejAp* (3), *RejPos* (14), *RejZwierc* (3), *PaprPan, NiemObr, Phil*; -ã- *BierEz, RejWiz, BudNT* (4), *KochFragJan, SarnStat* (3); -a- : -ã- *Mącz* (1:1).

inf poświadczyć (12). \diamond *fut 2 sg* poświadczysz (2). \diamond *3 sg* poświadczy (4). \diamond *3 pl* poświadczą (1). \diamond *praet 2 sg m* -eś poświadszył (1). \diamond *3 sg m* poświadczył (8). *f* poświadczyła (1). *n* poświadszyło (1). \diamond *3 pl m pers* poświadczyli (2). *subst* poświadczyły (4). \diamond *plusq 3 sg m* był poświadczył (1). \diamond [*impers fut* poświadczoneo będzie *cf* POŚWIADCZONO *sg n N*].

Sł stp notuje, *Cn brak, Linde* bez cytatu.

Stwierdzić, że coś, o czym wcześniej była mowa, jest tożsame z czymś, prawdziwe, potwierdzić, dowieść; dare fidem Mącz; testari, testificari PolAnt (37) :

a. Bezpośrednio: mówiąc lub pisząc [*w tym: z podmiotem osobowym* (29), *nieosobowym* (6)] (35) : *Dare fidem, Dowieść/ Poświadczyć. Mącz* 125d.

poświadczyć czego [*w tym: tego* (10), *czego* (4)] (15): *Iuż też był y on pośel wielki krolowey Kándáckiey/ kthory był do nich przyiechał/ ktorego Filip s. w drodze okrzył/ bárzo im był thego poświadczył. RejPos* 282, 157, 208v, 224v, 275; *RejZwierc* 9v, 51; *NiemObr* 151; *Phil* M4; *SarnStat* 454. *Cf poświadczyć czego o czym; Ze zdaniem dopełnieniowym.*

poświadczyć czego o czym (1): *SAm Antias Tátárki by chciał zeznać prawdę/ Nie zechceli ia ná tho pewnieyżego naydę/ Co mi tego poświadłzy o tym zacnym domu PaprPan* Q3v.

poświadczyć co (8): *RejWiz* 146; *O wżechmogący miły Pánie dayże fie nam náuczyć tego świętego zakonu twego/ gdyżę gi nam vłthy fwoiemi ielzče ktemu poświadczyć raczył RejPos* 170v, 301v, *RejZwierc* 9v. *Cf Ze zdaniem dopełnieniowym; »świadectwo poświadczyć«.*

poświadczyć komu [= *czytelnikowi, słuchaczowi*] (7): *RejZwierz* 80v; *gdyż nam y Pan łam thego poświadczyć raczył: Iż niebo y ziemiá przeminą/ á łłowá moie nigdy przeminąć nie mogą. RejAp* 172v; *RejPos* 168v, 170v, 230v, 282; *PaprPan* Q3v.

poświadczyć komu [= *temu, kto twierdzi*] (1): *gdyż pośługi W.M. nie fą táiemné [...] y ná Séymiéch dobrze fą łławné y wiadomé: Czego mi wżylcy nemine reclamante poświadczyć mułzą. SarnStat* 454.

poświadczyć komu [= *o kim*] (3): *to cołmy powinni/ nie tylko Krolowi/ ále y vrzędnikom od nie^{go} pošťánowionym oddawamy (czego nam y ci poświadczą/ między ktorými miełzkamy) NiemObr* 151. *Cf Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia dalszego.*

Ze zdaniem dopełnieniowym [*w tym z zapowiednikiem: tego* (4), *to* (2); *iż, że* (7), *zaimek pytajny* (1)] (8): *Y kroniki tedy nam/ tego poświadłzyły/ Ze z dawná ná tym mieyfcu/ zacni ludzye byli. RejZwierz* 80v; *Ták iáko też y Páweł fwięthy y ini Apoštołowie y Prorokow wiele tho poświadłzyło/ iż fie muśimy wżylcy pošťáwić przed thym ftráłznym tribunálem RejAp* 194, 172v; *RejPos* 163v, 230v, 275, 301; *KochFragJan* 3.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia dalszego w zdaniu nadrzędnym [*zawsze: iż(e)*] (3):

~ *komu* (2): A thubychmy wielką krzywdę vczynili Synowi gdybychmy mu to odiełi czo miał od wiekow/ y co mu włythki piłmá z dawná poświadczyły iż iefth práwy Bog. *RejZwierc* 9v; *ActReg* 126.

o *kim* (1): Iáko nam o nim Ezáialfz poświadczył: Iż wzyął ná rámioná swoie włythki złości á niepráwości náłze. *RejPos* 168v. ~

W *połączeniu tautologicznym* „poświadczyć mowiąc” (1): Iáko y Sálomon tákże też tego nadobnie poświadczył/ mowiąc: Iż [...] *RejPos* 208v.

Fraza: »jako poświadczył« (7): *RejAp* 194; *RejPos* 163v, 168v, 208v, 230v, 275; á ci trzye łtanowie łwieći [...] iedno łá/ iáko łan łwíety poświadczył. *RejZwierc* 9v.

Zwrot: »jawnie poświadczył« (1): iákożes tu iáwnie poświadczył onego pośelłtwa swoiego/ ktoreś do nas wlkázác raczył przez Proroká swoiego *RejPos* 275.

»poświadczyć kłamliwie« = *dać fałszywe świadectwo* (1): Przykazania vmiełzi? Nie będziefz cudzołóżyć/ nie zábijefz/ nie vkrádniefz/ nie poświadczyłz kłamliwie [*ne falso testeris*] *BudNT Luc* 18/20.

»mocno poświadczyć« (1): GDyż nam tego włythki piłmá mocno poświadczyły/ á ná koniec y ony łámy łwíete á włáne vłthá Páná náłzego *RejPos* 157.

»poświadczyć pismem, w pisaniu« [*szyk zmienny*] (1:1): Poświadczył to y Dawid w łwym piłaniu dawno/ Y v inych Prorokow bywáło to łławno. *RejWiz* 146; *Mqcz* 67d.

»poświadczyć prawdzie« (1): Wy połyłáłiefz do Ioháná/ y poświadczył prawdzie [*testatus est veritati*]. *BudNT Ioann* 5/33.

»świadectwo poświadczyć« = *testimonio testificari PolAnt* (2): Iesli świadectwo człowiecze przyimuiem/ świadectwo Boże wíełtze iefth: iż to iefth świadectwo Boże/ ktore poświadczył o łynie łwoim. *BudNT 1.Ioann* 5/9, *1.Ioann* 5/10.

Szeregi: »obwołác a poświadczyć« (1): *RejPos* 301v *cf W przen*.

»okazać albo poświadczyć« (1): Sententiam suam literis credere, Mnemánie [!] á fentencią łwoyę piłmem okázác/ álbo poświadczić. *Mqcz* 67d.

»poświadczyć i opisać« (1): ták iáko wam to łzyroko Prorocy wálzy poświadczyli y opifáli/ coby łie z wámi sftáło *RejPos* 230v.

W przen (2) :

Zwrot: »usty poświadczyć« (2): bo wierz mi iżci iuż nie máłz żadnego grunthu á żadnego fundámentu pewnieyłzego/ iedno ten kthory Duch łwíety obiáwić/ á Bog Ociec/ y łam vłty łwemi/ y przez rozliczne głofy Prorockie/ obwołác á poświadczyć raczył. *RejPos* 301v, 170v.

α. *W trakcie dialogu: przyznać rację, przytaknąć* (1) :

W *połączeniu tautologicznym* „poświadczyć mowiąc” (1): A kániá też poświadczyłá/ Mowiąc iżem przy tym byłá *BierEz* M2v.

β. *Zaświadczyć, zeznać przed sądem* (2) : iż ná to byli przyłzli/ áby nie mowili iáko s Pánem/ iáko s Prorokiem/ ále áby go byli mogli w czym podchwycić y poświadczyć/ gdyż s łobą nábráli y łług krolewłkich dla pewnieyłzego łwiádectwá á iáwnieyłzey wíádomości włythkiego. *RejPos* 251, 251.

γ. *praw. Potwierdzić w sposób wiążący ważność czegoś, poręczyć, zaprzysiąc* [*czego czym a. aliqua re*] (2) : y niewątpię, że W.M. poświadczy mi tego włyłtkiego *suo fuffragio*. *SarnStat* 314.

Zwrot: »juramentem poświadczyć« (1): Czego iednak iuramentem oná ftroná winná poświadczyć, która lepszé dowody ná Wiziiéy pokazáá. *SarnStat* 1284.

b. Pośrednio: czynem, w praktyce [czym] (2) :

poświadczyć czego (1): kto vwierzy Pánu fwemu mocno/ á weźmie ná lię znak ná krzcie they wiáry fwoiey/ á poświadczy iey cnotliwemi fprawámi fwemi *RejAp* 173v.

poświadczyć co (1): RejPos 160 *cf Szereg.*

Szereg: »poświadczyć i zapieczętować« (1): Iáko potym woáli Apoštołowie fwięci/ y krwią fwoią poświadczyli y zápieczętowáli/ tho prawdziwe powołanie Páná tego. *RejPos* 160.

Synonimy: dowieść, okazać, podeprzeć, potwierdzić, stwierdzić, ukazać.

Cf POŚWIADCZENIE, POŚWIADCZONY

RS